

Målnummer: 4236-10   **Avdelning:** 2

Avgörandedatum: 2011-10-24

Rubrik: En handling kan inte anses vara avskild för myndigheten enligt 10 § andra stycket förvaltningslagen så länge den är under postbefordran.

Lagrum: 10 § andra stycket förvaltningslagen (1986:223)

Rättsfall:

REFERAT

Försäkringskassan beslutade den 2 september 2008 att betala ut preliminärt bostadsbidrag till S.E. fr.o.m. augusti 2008 t.o.m. juli 2009. S.E. begärde omprövning av beslutet och yrkade att han skulle beviljas bostadsbidrag redan från juli 2008. Som skäl anförde S.E. bl.a. följande. Han var den 31 juli 2008 på Försäkringskassans lokalkontor och försökte lämna in sin ansökan om bostadsbidrag. Han fick då besked om att det inte gick att lämna in ansökan vid lokalkontoret utan att ansökan måste postas till Försäkringskassans inläsningscentral i Östersund. Han postade ansökan samma dag och den stämplades in av behörig tjänsteman vid inläsningscentralen den 1 augusti 2008. Med hänvisning till 10 § förvaltningslagen (1986:223), FL, borde hans ansökan anses ha kommit in till Försäkringskassan den 31 juli 2008.

Försäkringskassan beslutade vid omprövning den 23 januari 2009 att inte ändra sitt beslut den 2 september 2008. Som motivering angav kassan att bidrag inte fick lämnas för längre tid tillbaka än ansökningsmånaden och att ansökan kom in till kassan först den 1 augusti 2008.

S.E. överklagade omprövningsbeslutet hos länsrätten och yrkade att bostadsbidrag skulle beviljas fr.o.m. juli 2008. Han anförde bl.a. följande. Enligt Posten i Östersund anländer försändelser till Försäkringskassans inläsningscentral (med Försäkringskassans inläsningscentralens egna postnummer 839 88 Östersund) under natten till Postterminalen i Östersund från hela landet. Försändelser till Försäkringskassans inläsningscentral ankommer till Postterminalen i Östersund färdigsorterad och avskild från andra försändelser till mottagare i Östersund. Försändelserna ankommer antingen i Försäkringskassans egna behållare eller Postens blå transportlådor. Försändelser till Försäkringskassans inläsningscentral avskiljs från övriga försändelser så tidigt som möjligt i Postens logistikkedja ute i landet. Behållarna/lådorna överlämnas av Posten till Försäkringskassans inläsningscentral tidigt på morgonen, en gång per dag. Den beskrivna logistiken innebär att en försändelse som är postad en vanlig torsdag, i ännu ej tömd brevlåda i Skåne, till Försäkringskassans inläsningscentral för att anlända till mottagaren fredag morgon är sorterad, avskild och placerad i särskild behållare/låda, endast avsedd för försändelser till Försäkringskassans inläsningscentral, före klockan 24 på natten till fredag. Att försändelsen verkligen levererades till Försäkringskassans inläsningscentral på morgonen fredagen den 1 augusti bekräftar att Postens logistikkedja, för den aktuella försändelsen, fungerade enligt beskrivningen ovan. Hans ansökan om bostadsbidrag ska därmed, i enlighet med 10 § FL, anses ha inkommit till Försäkringskassan torsdagen den 31 juli 2008.

Försäkringskassan vidhöll sitt beslut.

Länsrätten i Skåne län (2009-10-13, ordförande af Klint) yttrade: Enligt 21 § lagen (1993:737) om bostadsbidrag, BoL, får bostadsbidrag inte lämnas för längre tid tillbaka än ansökningsmånaden. - En handling anses, enligt 10 § första stycket FL, komma in till en myndighet den dag då handlingen, eller en avi om en betald postförsändelse som innehåller handlingen, anländer till myndigheten eller kommer en behörig tjänsteman till handa. I andra stycket anges att om det kan antas att handlingen eller en avi om denna en viss dag har lämnats i myndighetens lokal eller avskilts för myndigheten på en postanstalt, anses den ha kommit in den dagen, om den kommer en behörig tjänsteman till handa närmast följande arbetsdag. - I förarbetena till hjälpregeln i andra stycket (prop. 1971:30 s. 370) anges bl.a. följande. Genom den nya bestämmelsen undviks att enskilds rätt går förlorad, därför att myndighet t.ex. dröjer med att på postanstalt hämta alla de försändelser till myndigheten som anlänt viss dag. När det gäller att avgöra huruvida en handling viss dag funnits tillgänglig för myndighet på postanstalt bör beviskravet sättas lågt. Det bör vara tillräckligt att det med hänsyn till förefintliga uppgifter om t.ex. dag för försändelsens poststämpling, försening av postgången och rutiner vid insortering av försändelser i postfack och postboxar inte framstår som osannolikt att handlingen viss dag funnits tillgänglig för myndigheten på postanstalt. - I samband med en ändring av hjälpregelns lydelse anges i förarbetena (prop. 1973:30 s. 121) bl.a. följande. I fråga om förslaget till ändrad lydelse av 33 kap. 3 § rättegångsbalken har lagrådet anfört att det i andra stycket upptagna kravet att handling ska antas ha funnits tillgänglig för rätten på postanstalt låter sig mindre väl förenas med uttalandena i remissprotokollet enligt vilka det avgörande är att handlingen blivit insorterad i rättens postfack eller postbox, oavsett om domstolen vid insorteringsögonblicket faktiskt ägde tillträde eller ej till den lokal där boxen eller facket finns. Vad lagrådet sålunda anfört bör föranleda den ändringen i lagtexten att orden "funnits tillgänglig för rätten" ändras till "avskilts för rätten". Motsvarande jämkning bör göras i 7 § förvaltningslagen och 44 § förvaltningsprocesslagen. - I förarbetena till den nu gällande förvaltningslagen anges angående 10 § (prop. 1985/86:80 s. 63) att den i sak överensstämmer med 7 § i den äldre förvaltningslagen. - Länsrätten gör följande bedömning. - Den nu aktuella hjälpregeln i 10 § FL har tillkommit för att undvika att den enskildes rätt går förlorad enbart av det skälet att myndigheten inte hämtar alla postbefordrade handlingar på postkontoret samma dag som de anlänt dit (jfr Hellners och Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, andra upplagan 2007, s. 124). Mot bakgrund av syftet med hjälpregeln finner länsrätten inte att S.E:s ansökan om bostadsbidrag kan anses ha blivit avskild för Försäkringskassan, på sätt som avses i 10 § FL, redan under en tidpunkt då den fortfarande är under befordran av posten, dvs. innan postens uppdrag i detta avseende är slutfört. Med hänsyn härtill delar länsrätten Försäkringskassans bedömning att S.E:s ansökan om bostadsbidrag får anses ha kommit in till Försäkringskassan den 1 augusti 2008 och att bostadsbidrag därmed kan lämnas tidigast fr.o.m. augusti 2008. Överklagandet ska därför avslås. - Länsrätten avslår överklagandet.

S.E. fullföljde sin talan i kammarrätten och hänvisade bl.a. till de uppgifter han erhållit från Posten i Östersund.

Försäkringskassan bestred bifall till överklagandet och anförde bl.a. följande. Lagstiftarens krav på "ett avskiljande för mottagarens räkning" utgår från tanken att det skulle kunna finnas en praktisk möjlighet för mottagaren att ta del av brevet, t.ex. genom att postanstalten alltid hade öppet. Någon sådan möjlighet skulle inte finnas i detta fall eftersom aktuell ansökan den 31 juli 2008 var på väg från Skåne till Östersund och inte nådde Östersund förrän den 1 augusti 2008.

Kammarrätten i Göteborg (2010-05-10, Nyström, Nilsson, referent, Rittri) yttrade: Frågan i målet är vid vilken tidpunkt S.E:s ansökan om bostadsbidrag kan ses som avskild för Försäkringskassans räkning. Beviskravet för när en

handling avskilts för myndigheten har kommit att sättas lågt. Det avgörande är inte tidpunkten för handlingens ankomst till postkontoret utan tidpunkten för själva avskiljandet som sådant, dvs. i praktiken insorteringen i postboxen. Huruvida myndigheten i insorteringsögonblicket hade tillträde eller inte till postboxen saknar avgörande betydelse (se bl.a. Hellners, Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, andra upplagan, s. 124, Norstedts juridik 2007). - S.E. har obestritt uppgett bl.a. följande. Postförsändelserna till Försäkringskassans inläsningscentral avskiljs från övriga försändelser så tidigt som möjligt i Postens logistikkedja ute i landet. Därefter skickas försändelserna i Försäkringskassans egna behållare eller Postens blå transportlådor till postterminalen i Östersund. När dessa, således för Försäkringskassan redan avskilda, försändelser ankommer till postterminalen i Östersund överlämnas behållarna tidigt på morgonen till Försäkringskassan. - S.E. har den 31 juli 2008 besökt Försäkringskassans lokalkontor och då uppmanats att posta ansökan om bostadsbidrag till Försäkringskassan i Östersund. Handlingen har ankomststämpel av en behörig tjänsteman på Försäkringskassan följande dag. Mot bakgrund härav och av det som framkommit angående posthanteringen av försändelser till Försäkringskassan är det - med det enligt ovan lågt satta beviskravet - sannolikt att S.E:s ansökan om bostadsbidrag har varit avskild för Försäkringskassans räkning redan den 31 juli 2008. Huruvida förutsättningarna i övrigt är uppfyllda för att bevilja bostadsbidrag fr.o.m. juli 2008 ankommer det i första hand på Försäkringskassan att besluta. - Kammarrätten fastställer att S.E:s ansökan om bostadsbidrag inkommit till Försäkringskassan den 31 juli 2008. Handlingarna i målet överlämnas till Försäkringskassan för erforderlig handläggning.

Försäkringskassan överklagade kammarrättens dom och yrkade att Högsta förvaltningsdomstolen skulle upphäva domen och förklara att den i målet aktuella ansökan om bostadsbidrag hade kommit in till Försäkringskassan den 1 augusti 2008. Försäkringskassan anförde bl.a. följande. Av lagmotiven kan man utläsa att regeln i 10 § andra stycket FL avser att skydda enskilda från att gå miste om sin rätt till följd av att sådana brev som faktiskt skulle kunna nå sin mottagare en viss dag inte gör det på grund av att det antingen inte sker utdelning av post en viss dag eller att mottagaren inte hämtar ut posten före midnatt den dagen. Att detta är syftet underbyggs även av lagmotivens skrivningar om att det saknar betydelse vid vilken tidpunkt ett brev anländer till postkontoret utan att det är själva insorteringen i postfack eller postboxar som är det väsentliga. Det måste alltså finnas en i vart fall teoretisk möjlighet att handlingen faktiskt skulle kunna nå mottagaren innan tidsfristen löper ut. Det kan inte vara lagstiftarens avsikt att med lokutionen "avskild för myndigheten" ska avses handlingar som inte befinner sig på distributionsorten utan alltjämt befinner sig under postbefordran även efter det att en tidsfrist löpt ut. En handling som anländer till myndigheten per post på sätt som skett nu ska anses inkommen den dag som brevet med handlingen anländer till myndigheten. - Normal postbefordran innebär alltjämt att brev distribueras dagen efter att de har postats. Den som postar ett brev samma dag som en tidsfrist löper ut kan inte räkna med att handlingen anländer till myndigheten förrän tidigast påföljande dag. För Försäkringskassans del innebär kammarrättens tolkning att ett brev som postas före brevlådans tömning en viss dag regelmässigt ska anses ha kommit in samma dag som det postats. Det innebär en generell utökning av tidsfrister med ett dygn, vilket inte är förenligt med syftet bakom regleringen i 10 § FL.

S.E. bestred bifall till överklagandet och anförde bl.a. att försändelsen var avskild för Försäkringskassans räkning vid någon tidpunkt under det sista dygnet i aktuell ansökningsmånad.

Högsta förvaltningsdomstolen (2011-10-24, Dexe, Knutsson, Jermsten, Saldén Enérus, Nymansson) yttrade: Skälen för avgörandet.

Den rättsliga regleringen m.m.

Enligt 21 § BoL får bostadsbidrag inte lämnas för längre tid tillbaka än ansökningsmånaden. Lagen om bostadsbidrag har upphävts men är enligt 1 kap. 3 § lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken tillämplig i målet. En regel motsvarande den i 21 § BoL finns nu i 96 kap. 14 § socialförsäkringsbalken.

Av 10 § första stycket FL framgår att en handling anses komma in till en myndighet den dag då handlingen anländer till myndigheten. Kan det antas att handlingen en viss dag har avskilts för myndigheten på en postanstalt, anses den enligt andra stycket ha kommit in den dagen, om den kommer en behörig tjänsteman till handa närmast följande arbetsdag.

I den äldre förvaltningslagen (1971:290) fanns i 7 § andra stycket en motsvarighet till den nuvarande förvaltningslagens 10 § andra stycke. I den äldre förvaltningslagen användes dock orden "funnits tillgänglig" i stället för ordet "avskilts".

I förarbetena till den äldre förvaltningslagen uttalade departementschefen att det genom bestämmelsen i 7 § andra stycket undviks att enskilda rätt går förlorad därför att myndigheten t.ex. dröjer med att på postanstalt hämta alla de försändelser till myndigheten som anlänt viss dag. När det gäller att avgöra huruvida en handling viss dag funnits tillgänglig för myndighet på postanstalt bör beviskravet sättas lågt. Det bör vara tillräckligt att det med hänsyn till förefintliga uppgifter om t.ex. dag för försändelsens poststämpling, försening av postgången och rutiner vid insortering av försändelser i postfack och postboxar inte framstår som osannolikt att handlingen viss dag funnits tillgänglig för myndigheten på postanstalt (prop. 1971:30 s. 370).

År 1973 gjordes ändringar i reglerna om inkommande handlingar i 33 kap. 3 § rättegångsbalken. Samtidigt gjordes motsvarande ändringar i den äldre förvaltningslagen. I remissen till Lagrådet uttalade departementschefen bl.a. följande. För att det ska kunna antas att en handling har funnits tillgänglig för rätten på en postanstalt en viss dag fordras att det inte är osannolikt att handlingen den dagen blivit tillgänglig för myndigheten i den meningen att den då blivit insorterad i rättens postbox eller postfack. Det avgörande är således inte tidpunkten för handlingens ankomst till postanstalten utan tidpunkten för insorteringen i postboxen eller postfacket. Däremot bör det inte tillmätas någon betydelse huruvida vid insorteringsögonblicket domstolen faktiskt ägde tillträde eller ej till den lokal där postboxen eller postfacket finns (prop. 1973:30 s. 80 f.).

I fråga om förslaget till ändrad lydelse av 33 kap. 3 § rättegångsbalken anförde Lagrådet att kravet att handlingen ska antas ha funnits tillgänglig för rätten på postanstalt låter sig mindre väl förenas med uttalandena enligt vilka det avgörande är att handlingen blivit insorterad i rättens postfack eller postbox, oavsett om domstolen vid insorteringsögonblicket faktiskt ägde tillträde eller ej till den lokal där boxen eller facket finns. Med anledning av vad Lagrådet hade anfört ansåg departementschefen att lagtexten borde ändras på så sätt att orden "funnits tillgänglig för rätten" ändras till "avskilts för rätten" och att motsvarande ändringar borde göras i 7 § förvaltningslagen (prop. 1973:30 s. 121).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Av utredningen framgår att S.E:s ansökan om bostadsbidrag postades i Skåne den 31 juli 2008, att den antingen under samma dag eller under påföljande natt sorterades in i en av postens transportlådor som var märkt med ett för Försäkringskassans inläsningscentral i Östersund unikt postnummer och att ansökningen anlände till inläsningscentralen den 1 augusti 2008. Frågan i målet är om S.E:s ansökan kan anses ha blivit avskild för Försäkringskassans räkning enligt 10 § andra stycket FL när den sorterades in i transportlådan.

Med uttrycket att en handling "avskilts för myndigheten på en postanstalt" avses enligt förarbetena att handlingen har blivit insorterad i myndighetens postfack eller postbox. Lagstiftarens utgångspunkt har varit att detta sker vid myndighetens postkontor och att posten därigenom inte längre befordrar handlingen. Högsta förvaltningsdomstolen finner därför att postens befordran av handlingen ska ha avslutats innan handlingen kan anses avskild för myndigheten.

När S.E:s ansökan om bostadsbidrag sorterades in i en av postens transportlådor märkt med Försäkringskassans inläsningscentralens unika postnummer var handlingen alltså under befordran. Något avskiljande enligt 10 § andra stycket FL var det således inte fråga om. S.E:s ansökan har därför enligt 10 § första stycket FL kommit in till Försäkringskassan först den 1 augusti 2008. Detta innebär att augusti 2008 utgör ansökningsmånaden vid tillämpning av 21 § BoL. Kammarrättens dom ska därför upphävas.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande. Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens dom och fastställer det slut som länsrättens dom innehåller.

Föredraget 2011-09-21, föredragande Nordblom, målnummer 4236-10

Sökord: Besvärstid

Litteratur: Prop.1971:30 s. 370; prop. 1973:30 s. 80 f. och 121; Hellners/Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, 2 u. 2010 s. 130-133
